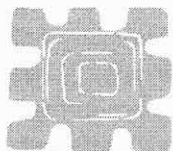

(1.)
ABBOTT, Christine

Könyvtári és információs szolgáltatások teljesítménymérése / Christine Abbott ; [ford. Pálvölgyi Mihály és Téglási Ágnes]; [kiad. az Országos Széchényi Könyvtár]. - Bp. : OSZK, 1998. - 64 p. ; 24 cm. - (Aslib menedzsment füzetek, ISSN 1417-6335)
Eredeti címe: Performance measurement in library and information services
ISBN 963 200 381 0

alá. A modell – közkönyvtárban többek között megtaláljuk az Internet-szobát, az olvasótermet, a multimédia szobát, a gyermekszobát, a közösségi információs szolgáltató helyiséget stb. A modell, a korszerű közkönyvtár struktúráját – egyébként mindhárom modellét – nagyon szemléletes ábrák mutatják be. A szerzők tudják, hogy – főleg a kevésbé fejlett országokban – a könyvtárak áttérése a számítógép és a hálózati technika teljes körű alkalmazására, nem valósítható meg egyik napról a másikra. Ezért a könyv utolsó fejezetében egy háromlépcsős fejlesztési tervet mutatnak be, amely a fő funkciókra lebontva ésszerű, megvalósítható célokat jelöl ki.

A tanulmányt két függelék teszi teljessé. Az első az Internetet mutatja be, a második a könyvben használt fogalmakat magyarázza meg.

Mackenzie Owen és Wiercx könyvét olyan hasznosnak tartom, hogy még azt is el tudnám képzelni, hogy magyar fordításban megjelenjen.

M. Fülöp Géza

ASLIB menedzsment füzetek magyar nyelven

Az 1995. évi tankönyvpályázat nyertes munkáinak eredményeként egy újabb füzet sorozattal gazdagodott a magyar nyelvű menedzsment szakirodalom. A sorozat fő mentorát - a magyar származású Irene Wormell - sokan ismerik személyesen is előadásai, kurzusai alapján (pl. Szombathelyen, a Periodika Körből, a BOBCATSSS-konferenciákról). Kezdeményezésének köszönhetően az ASLIB nagyvonalúan hozzájárult a magyar nyelvű változat megjelentetéséhez. A menedzsment *Know How Guide* sorozat eddig kb. tucatnyi füzetéből gondos szakmai válogatás után most öt füzetet fordítottak magyar nyelvre. A füzetek hátlapján említett „magyar viszonyokhoz igazítás” elsődlegesen a kiválasztott kötetek témájában érvényesül. Az öt fő téma: a stratégiai tervezés, a marketing, a könyvtárgépesítés, a könyvtári és információs szolgáltatások bevezetése és teljesítménymérése – a mai könyvtári menedzsment tartópillérei is egyben. Ezekre épülve a további kérdések és témák tehetik teljessé a menedzsment újszerű értelmezését, amely már nemcsak a felső vezetés privilégiumaként tárgyalja a vezetési, bevezetési és módszertani ismeretek tárházát, hanem a könyvtári élet minden szegmensére kiterjedően is.

Annak ellenére, hogy a hazai menedzsment szakértőitől hasonló füzet sorozat jelent meg („A könyvtári menedzsment füzetek 1-5.” 1996-1997-ben) a közölt szakirodalmi szemlék jó bevezetőt és elméleti alapot nyújtanak az Aslib most megjelent füzet sorozatához képest. Az Aslib-füzetekben az elméletet nagyobb részt gyakorlati tanácsok, módszerek követik. A tematikai átfedések részben tetten érhetőek (stratégiai tervezés, marketing, TQM), egyes szerzők műveiből is találunk szakirodalmi idézeteket, mégis ennek a sorozatnak más a célja és a célközönsége is.

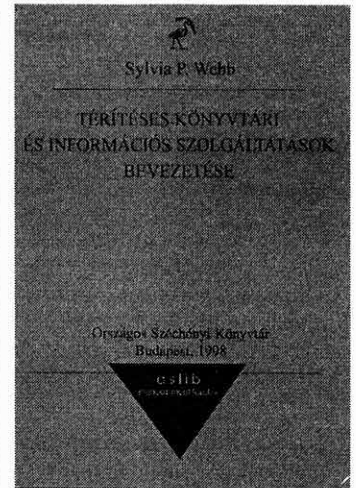
A sorozat fő célja, hogy a menedzsment hazai gyakorlatában még kevésbé ismert területekhez adjon útmutatót. Mivel több területről van szó – a fent említett bibliográfiai sorrendnek megfelelően – a szakirodalmi fehér foltok aránya is hozzávetőlegesen a feltüntetett sorrendet tükrözi. Vagyis, a legkevesebbet a teljesítményméréssel foglalkozunk, holott ez hiteles alapja lehetne a többi térítéses szolgáltatás bevezetésének is. Ma inkább az alacsony, mondhatni szegényes kereslethez és a többi könyvtár kedvezményes áraihoz igazodó árakról beszélhetünk, és nem a valós szellemi-anyagi ráfordítások arányában állapítunk meg szolgáltatási díjakat. A könyvtárgépesítés hazai tapasztalati szakirodalmi is főleg a nagykönyvtárak számítógépes szempontjait helyezi előtérbe. Ám a kis- és középkönyvtárak vezetői *Harbour* füzetével most kifejezetten nekik szóló segédanyagot kapnak kézhez.

A marketing és a stratégiai tervezés hazai viszonylatban jobban feldolgozott irodalmát a füzetek módszertani tanácsai, helyenként maximálisan részletező útmutatói és esettanulmányai teszik nélkülözhetetlenné.

A *könyvtári és információs szolgáltatások teljesítménymérése* (1.) például olyannyira gyerekcipőben jár, hogy ezekről nemhogy összefoglaló írás, de kísérleti próbálkozások is csak elvétve látnak napvilágot, pedig ezzel a kényesnek látszó kérdéssel előbb-utóbb a magyar könyvtári szakmának is meg kell küzdenie. A kalauz „feltételezi, hogy a teljesítménymérésnek szigorúan a szolgáltatásra kell összpontosítania, nem szabad az egyes munkatársak, vagy a könyvtári személyzet teljesítményének értékelésére használni” (p. 13.) Abbott érvelése nemcsak új szemléletet, hanem új elméleti modellt, új fogalmak befogadását is jelenti az olvasó számára. Az alapvető teljesítménymutatókat, a szolgáltatási szintekhez kapcsolva mutatja be.

Integrált bevezetésük elkerülhetetlen a szolgáltatások kritikus értékelése érdekében, különösen a hatékonyság és a megtérülés váltakozó szempontrendszerében. Nem vitás, hogy az eredmények bemutatása is látványosabbá válna, ha az eddig megszokott táblázati részadatokat felváltanák a grafikus ábrázolások, (diagramok, hisztogramok, szóródási táblák stb.)

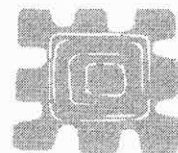
A különböző mérés technikák alkalmazásáról győz meg a sorozat témáinak egymásra utaló logikája, mely leegyszerűsítve úgy fejezhető ki, hogy megbízható részadatok nélkül nem tudunk hatékony marketinget végezni, új szolgál-

(2.)

WEBB, Sylvia P.

Térítéses könyvtári és információs szolgáltatások bevezetése / Sylvia P. Webb ; [ford. Murányi Péter és Pálvölgyi Mihály]; [kiad. az Országos Széchényi Könyvtár]. - Bp. : OSZK, 1998. - 52 p. ; 24 cm. - (Aslib menedzsment füzetek, ISSN 1417-6335) Eredeti cím: Making a change for library and information services ISBN 963 200 379 9

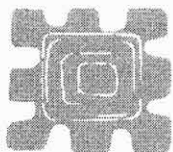

(3.)

HARBOUR, Robin

A könyvtárgépesítés menedzselése / Robin T. Harbour ; [ford. Murányi Péter és Pálvölgyi Mihály]; [kiad. az] Országos Széchényi Könyvtár. - Bp. : OSZK, 1998. - 52 p. ; 24 cm. - (ASlib menedzsment füzetek, ISSN 1417-6335) Eredeti címe: Managing library automation
ISBN 963 200 382 9

tatásokat bevezetni, teljesíthető stratégiai tervet készíteni, de a gépesítési szempontokat sem tudjuk kellően alátámasztani, összehasonlítva a korábbi manuális vagy gépes verziókkal. Az igazi nagy felfedezés és „*summa summarum*”-ot talán ez a következtetés (mondhatni algoritmus) képviseli a sorozat összefüggő olvasatában. *Corrall* – egy modellre alkalmazott – hasonlatával élve az egyes füzetek együtt egy „*ún. menedzseri molekulát alkotnak, melyen belül kimutatható, hogy az egyes elemek hogyan kapcsolódnak a többihez.*” (5; p. 41.) Ezt illusztrálhatja az a sorozaton belüli konkrét utalás, mely a stratégiai tervezés értékelésénél és mérésénél (5; p. 46.) utal *Abbott* teljesítménymérésről írt kalauzára.

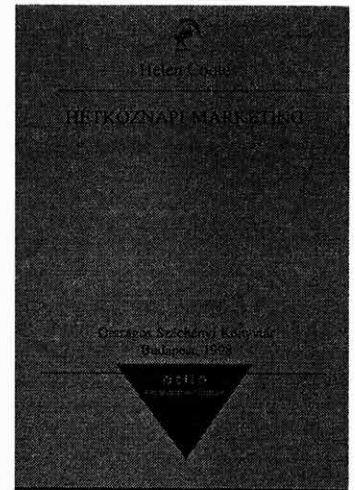
A *térítéses szolgáltatások bevezetése* (2.) tárgyalásakor a szerző több fontos kérdés tisztázására irányítja a figyelmet. *Webb* tudatosítja, hogy bármely szolgáltatásról legyen szó, az pénzbe kerül, és az intézmény saját mérlegelési köre, hogy annak az árát a használatól kéri meg közvetlenül, vagy a költségvetési intézménytől. Az általa kifejtett alapkérdés, hogy *kiknek, milyen szolgáltatást és mennyiért*, valamint, hogy mit vegyünk figyelembe az ár költségeként jelenleg a könyvtári szakma egyik legvitatottabb kérdése. Ezzel kapcsolatban mind gyakrabban vetődik fel a szaktudás megtérülésének kérdése is.

Az ellenőrizhetőség problémakörét veti fel a szerző azon kijelentése, hogy : „*Az információ értéke eloszthatja az árral kapcsolatos aggodalmainkat.*” (p. 17.) Az általánosan alkalmazható bevált módszerek híján a kalauz szerzője ezért is tanácsolja a szolgáltatások tesztelését, próbamegfigyelését kiválasztott célcsoportok révén.

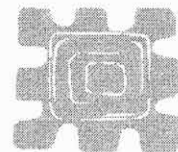
Érdekességként jegyezhető meg, hogy az információ pontosságáért *ún. „szakmai jóvátételi felelősségbiztosítás*” is köthető, a többi jogi megfontolásról nem is szólva. A reklámozás szabályai hazai viszonylatban is léteznek, de a könyvtári és információs szolgáltatások bevezetése és működtetése gyakran összetett jogi vonatkozásai, legyen az szerzői jog, adatvédelem, személyiségi jog stb. előrelátó szakszerű alkalmazása külön füzetet érdemelnének. Az esettanulmányok kapcsán ugyanitt szembesülhetünk például az irodalomkeresés szellemi munkájának és az ügyvédi vagy szakértői munkadíjak, mint megfizethető idő összevetésével vagy az üzleti információs munkatársi poszt szükségességével. Több megállapítás és kérdésfelvetés feltehetően jó vitaalapot teremt a magyar szakemberek eltérő nézeteinek kifejtésére, netán egyeztetésére is. Gondot okoz például, hogy a térítési díjak bevezetéséhez szükséges felhasználói igényvizsgálatok adatai többnyire még nem állnak publikusan rendelkezésünkre, reménykeltő, hogy a magyar egyetemek marketing tanszékein folynak a felhasználói igényváltozásokat elemző kutatások, projektek. A felmérések készítése a magyar stratégiai tervezés mostohagyermeké, pedig a füzet következtetéseiben határozottan kiáll a piackutatás fáradságos

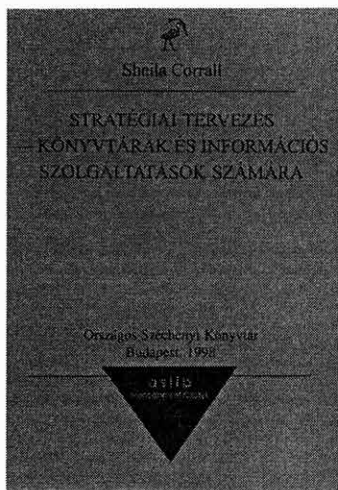
munkájának megtérülésében, különösen a hosszú kísérleti szakaszok lerövidítésében.

A *könyvtárgépesítés menedzsment* (3.) technikája számunkra talán kissé rövidnek tűnő taglalása hiányérzetet kelthet bennünk, hiszen a téma – ha nem is ilyen közvetlen stílusban – mind gyakrabban szerepel a különböző kisebb-nagyobb integrált gépi rendszerek bemutatásában, összehasonlításában, konkrétan egy-egy hazai intézményben (egyetemi, főiskolai, országos nagykönyvtár, és közkönyvtár) folyó gépesítési, rendszerváltási munka bemutatásában. Ehhez a publikációs gyakorlathoz képest *Harbour* útmutatója két vonatkozásban is újszerű. Egyrészt általánosan hasznosítható megállapításokat és szempontokat közvetít, amelyek minden gépesítéssel foglalkozót több-kevesebb mértékben, de érintenek. Másrészt valóban a kis- és középkönyvtárak vezetői maradnak magukra a gépesítés tervezésekor és bevezetésekor, hiszen náluk ritkán van gépesítési szakember, rendszergazda, számítógépesítési osztály, de még elegendő pénz sem a külső tanácsadók igénybevételére. Döntéseik meghozatalában e könyvtárvezetőket nem egy esetben jóakarató kollégáik, felettes szervük vagy egyes szoftverforgalmazókészítő cégek befolyásolják a hardver és szoftver kiválasztásában, ami a jóindulat ellenére nem mindig az „igazi”, a könyvtár igényeinek optimálisan megfelelő. A gépesítés „nyűge”, a hálózathoz kapcsolódás azonban a hazai kiskönyvtárakban is lassan megoldandó feladattá válik. Ezért a szerző módszertani tanácsaival – hiánypótló módon – kifejezetten a túlzott elvárásokkal és félelmekkel teli kezdeti lépésekre irányítja a figyelmet. A rendszerelemzés és projekt-menedzsment kicsiben bizonyos részletek nélkül, de számos szempont mérlegelését igényli, és fontos annak felismerése, hogy mely feladatok oldhatók meg amatőr szinten és melyeknél kell külső tanácsadókat igénybe venni. Az új technikai fejlemények a választási lehetőségeket is befolyásolják, de a gazdaságossági elemzést minden új rendszer beszerzésénél el kell készíteni, s a javaslatokat meg kell fogalmazni a gépesítést finanszírozók számára. A „miért gépesítünk?”-hez hasonlóan, a szinte triviálisnak látszó „miért?” kérdésével kezdi a *marketingmunka* pragmatistáknak készült ismertetését Coote (4.) is. Bevezetőjében nekünk szegezi a kérdést : „Nem tekinti könyvtárát üzleti vállalkozásnak? Miért nem? Hiszen üzleti környezetben munkálkodik ...” A könyvtáros, mint szakember egyben üzletember is. A hangsúly a *könyvtáros* szó használatán van, mivel a szerző nyíltan hangoztatott célja, hogy a könyvtáros sztereotípiát üzletembertől távol álló mentalitását megváltoztassa. Marketing alapokon, könyvtárosoknak mítoszok nélkül. Így jellemezhető a könyvtáros marketinggondolkodás kialakítására tett módszertani segédlet lógója. A marketing fontos eszköz a könyvtár üzleti sikere érdekében, de „segít állásunk megőrzésében” is. (p.7.) Eredménye maga az igényelt minőségi könyvtári szolgáltatás, amit az ügyfelek értékelnek és fizetnek érte.

- (4.)
 COOTE, Helen
 Hétköznapi marketing / Helen Coote; [ford.] Téglási Ágnes; [kiad. az] Országos Széchényi Könyvtár. - Bp. : OSZK, 1998. - 52 p. ; 24 cm. - (Aslib menedzsment füzetek, ISSN 1417-6335) Eredeti cím: How to market your library ISBN 963 200 378 0

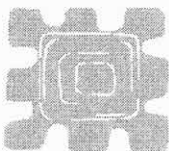

(5)

CORRALL, Sheila

Stratégiai tervezés - könyvtárak és információs szolgáltatások számára / Sheila Corral; [ford. Murányi Péter és Pálvölgyi Mihály]; [kiad. az] Országos Széchényi Könyvtár. - Bp. : OSZK, 1998. - 56 p. ; 24 cm. - (Aslib menedzsment füzetek, ISSN 1417-6335) Eredeti cím: Strategic planning for library and information services
ISBN 963 200 380 2

A különféle reklámanyagok, s a média gazdag eszköztárában könnyen válhatunk az ún. „banánhéj effektus” (p. 27.) áldozatává, ha túlméretezett reklámunkkal célközönséget tévesztünk. Követhető példákat és figyelemre méltó ötleteket találunk a függelékben szerepeltetett öt különböző típusú könyvtár marketing munkájának bemutatásában.

A tervekészítés a könyvtárosi szakma egyik legrégebbi, közismert menedzsment feladata. A tervezés rendszeres munkáját kívánó *stratégiai és operatív tervekészítés* viszont már kevésbé elterjedt módszer, amiről több, hazánkban is végzett vezetői felmérés tanúskodik. Ez a tervezés tehát nem azonos azzal, amit csak egyszer az év elején készítünk a beszámoló végén vagy jobb esetben külön broszúrában részletezve. A rendszeres tervezéshez folyamatosan gyűjtött és feldolgozott adatokra van szükség. *Sheila Corral* kalauzából (5.) útmutatást kaphatunk a tervezés fő lépéseinek logikai, taktikai sorrendiségére a környezetelemzéstől a stratégiai terv megvalósításának ellenőrzéséig, számolva az előre nem látható eseményekkel is. Az alapelvek, elemzési módszerek a könyvtár típusától és nagyságától függetlenül azonosak, így mindnyájan – főleg a kollektív jellegű menedzsment stratégiáját követni kívánók – jó fogódzókat kaphatnak a tervekészítés minden lényeges fázisához.

A stratégiai tervezés 7 S modelljének mind az angol mind a magyar megnevezésében azonososság van, így remélhetőleg a fogalom honosítására csak a gyakorlatban kell törekedni. Mint a szövegközi magyar vonatkozású utalás is említi, részletesebb ismertetését *Zalainé Kovács Éva* a *Könyvtári Figyelő* 1995/2.számában már közzétette.

A nyelvi korlátok mellett természetesen fontos a példányszám és ennek alapján a korlátozott hozzáférés kiszélesítése, ami a jövő oktatási-gyakorlati perspektíváit illetően nagyon hasznos befektetés, amire érdemes volt időt-pénzt és fáradságot áldozni a készítő, s a kiadók részéről.

Az egy-két szakkönyvtári példány helyett most 500 példányban válik olvashatóvá öt angol szakember támafeldolgozása. A magyar szaknyelv helyességét és a fordítás tartalmi és formai magas színvonalát neves oktató és szakembergárda biztosította. Az öt füzet magyar változatát *Téglási Ágnes, Murányi Péter és Pálvölgyi Mihály* készítette különböző arányokban, egymással konzultálva, amit a szombathelyi *Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola Könyvtári-informatikai tanszékén* végzett munkájuk is lehetővé tett. A lektorálás *Bobokné Belányi Beáta*, valamint *Koltay Tibor* munkája. Az említett nevek jól tükrözik, hogy igazi csoportmunka eredményét tarthatjuk most kezünkben, kellemes külső megjelenésben. Bár a külsőségek némileg eltérnek az eredeti angol kiadású sorozattól, de az Aslib menedzsment színes sorozata valószínűleg a magyar könyvtárosok kedvenc irodalma lesz.

Ennek egyik fő zálogát a témák időszerűségén kívül a szerzők jól strukturált támafeldolgozása, s a kissé idegenszerű, misztikus kifejezések közvetlen

hangnemben tált magyarázata és nagyon gyakorlati szempontú megközelítése adja. Igazi, vérbeli szakemberek gondolatvilágával teremthetünk élvezetes kapcsolatot. Bár a fordítók közel azonos személye és a sorozat fő jellege egységes stílusjegyeket ad az egy sorozatba szerkesztett köteteknek, természetesen az angol szerzők egyéni arculata, a téma meghatározott szempont szerinti megközelítése jól kivehető.

A szerzők törekszenek arra, hogy a feladatok és a teendők ne csupán elméleti, hanem nagyon is a realitás talaján nyugvó megközelítéseit tárják elénk, s egyben óvnak a túlzott optimizmus veszélyétől is. A kalauzsorozat bevezetői is sokat elárulnak a szerzők szakmai hitvallásáról, s nagyon egyértelművé teszik, azt a szakmai kört és tárgyalási szempontokat, amit az adott kötetek megcéloznak. Az egyes kötetek – oktatási segédletek téma és szempontrendszeréről röviden, de figyelemfelkeltően nyújtanak eligazítást a hátsó borítón található tájékoztatók. (A „magyar viszonyokhoz igazítás” újabb jeleként csak a magyar sorozatnál.)

A füzetek konkrét tartalmi erőnyeiken kívül számos – az oktatást és megértést segítő – ábrát, diagramot, táblázatot tartalmaznak, a példák és függelékben csatolt esettanulmányok pedig valódi szakmai csemegének számítanak a *mit s hogyan* kérdés-világában. A szövegek arra is figyelmeztetnek, hogy az optimális megoldás útkeresése sokszor több fázis fáradságos munkáját igényli, amire nem árt lelkiekben nekünk is felkészülni (lásd például a térítéses szolgáltatások bevezetését). Ha van valami, amitől egy kissé tarthatunk, az a folyamatok dokumentálása. Legyen az stratégiai tervezés vagy gépesítés vagy szolgáltatás bevezetése, mindenütt nyomatékosan szó esik forgatókönyv, menutrend, vázlat, adatgyűjtés, elemzés, ellenőrző lista, egyszóval egy sor fáradságos írásbeli munkáról. A teljesítménymérés statisztikai elemzéseinek tárgyalásakor és a stratégiai tervekészítés során ugyan említést tesznek néhány erre készült számítá-

tógépes programról, (57.p. SAS, Minitab, SPSS és verziói), de felhívják a figyelmet a táblázatkezelés (44. p.) és más nyilvántartó programok kialakítására. A hazai fejlesztésben dolgozók túlterheltségét ismerteve, feltehetően jó lenne, ha a könyvtári statisztikák mellett a könyvtári integrált rendszerek különálló, letölthető szoftvertermékekkel is rendelkezhetnénk.

A szerzőkkel kapcsolatban elmondható, hogy *Sylvia P. Webb*, aki az Aslib sorozat szerkesztője, s róla a füzetének (2.) végén találunk ismertetést, a többi neves szakértő bemutatása sajnos el- vagy lemaradt a füzetvégekről. Kiegészítésképpen hozzátehetném, hogy *Sheila Corral*-t (5.) a lakitelki „*Könyvtári management és marketing tanfolyam*”-on ismerhettük meg személyesen, amikor 1994-ben az Aston Egyetem Könyvtár és Információs Szolgálat igazgatójaként előadást tartott. Ezt megelőzően a British Library vezetésében játszott fontos szerepet az intézmény információs politikájának kialakításában. Nevéhez fűződik számos a tudományos, a műszaki, a szabványügyi és az üzleti információ területein jövedelmező szolgáltatás bevezetése.

Abbott, Christine munkásságával *Zalainé Kovács Éva* ismerttetett meg bennünket a TQM alkalmazásáról készült szemléjében. Abbottról közvetetten megtudhatjuk, hogy az Aston Egyetemi Könyvtár és Információs Szolgálat menedzsment tapasztalatait adja át.

Helen Coote-ról érdemes tudnunk, hogy marketing ismereteit elsősorban a kormányiszervek *Whitehall*-ra „tevedt” könyvtárosaként szerezte, majd a magánszférában folytatta a marketing és public relations változatos munkáját. Kialakult kapcsolatait és tapasztalatait az üzleti információban érdekelt könyvtárak együttműködésén és tagságán alapuló Business Information Network menedzsereként, valamint egy a stratégiai, marketing és kommunikációs konzultációval foglalkozó társaság társalapítójaként hasznosítja a könyvtári világ marketingjében.

Feltehetően *Robin T. Harbour* szakmai tevékenysége is, de mindannyiuk szakirodalmi munkássága, felkelti a kíváncsi magyar hallgatók és szakmabeliek további érdeklődését.

Az ismertett módszerek finomítása érdekében a szerzők további szakirodalmat is ajánlanak. A szövegközi utalások alkalmasint a könyvtári menedzsment szakirodalmát gyűjtőknek és a szerzeményezőknek is hasznos támpontokat nyújtanak. Különösen jól hasznosítható a stratégiai tervezés tematikailag csoportosított, rövid annotációval ellátott ajánlott irodalomjegyzéke. Mivel azonban a hivatkozott irodalomjegyzékek tételei 1994-ig terjednek csupán, az utóbbi évek szakirodalmában a naprakészség érdekében már magunkra vagyunk utalva. A „*magyar viszonyokhoz igazítás*” másik megnyilvánulásaként – *Prejczer Paula* válogatásának eredményeként – két füzetben (4 ; 5) magyar nyelvű irodalomjegyzékkel találkozhatunk 1996-ig bezárólag.

A fordító megjegyzéseiként érvényesíthető „*magyar viszonyokhoz igazítás*” szövegközben ugyan csak két kötetben (4., 5) érhető tetten, általában azonban elmondható, hogy a magyar kialakuló – formálódó menedzsment szaknyelv már jelentős érettségi szintre ért el. A szaknyelvi közvetítők-fordítók láthatólag törekedtek a már meghonosodott angol nyelvű szakkifejezések egységes használatára, utalva az elterjedt szinonimaváltozatokra is. Lásd például az (5. füzetben) „átfogó cél (küldetés)” együtt említése, vagy (a 4. füzetben.) a „4 P”, vagy a magyar „TÁRT”, koncepció stb. Igaz, hogy a *TQM* (*Total Quality Management*) még nem épült be magyarosított változatában a hazai szaknyelvbe, de annak egy nem kevésbé fontos része a teljesítménymérés remélhetően nem csupán nyelvi szinten honosodik meg(!) Megfigyelhető, hogy amióta a „*management*” könyvtári szakirodalmunkban is menedzsment-té honosodott, azóta az új szemléletű vezetés is érzékelhetően jobban elterjedt. Valóban hétköznappibbá vált a marketing kifejezés és fogalomvilága is. Meg kell szoknunk, hogy a könyv-

tári tevékenység minden területét mindenkinek – ha különböző mértékben is – de menedzselnie kell, és ehhez ez a Nagy-Britanniában 1994-ben megjelent tapasztalati-módszertani jellegű kiadványsorozat több szempontból is jó támpontokat nyújthat.

Mindenképpen helyes választás volt és remélhetőleg nem marad egyedüli példaként, hanem a sikeres fogadtatáson felbuzdulva a jövőben is jelennek meg módszertani sorozatok vagy egyes füzetek. Egyet máris megemlíthetünk *Michael Buckland* „*A könyvtári szolgáltatások újratervezése*” címmel az említett fordítógárda folytatta munkáját a minisztérium tankönyvpályázata keretében. A tankönyvpályázat lefutott, kérdés, hogy a jövőben milyen együttműködés, pályázat stb. keretében jelennek meg további, talán már hazai tapasztalatokat is összegző füzetek.

A sorozat arról győz meg minket, hogy a szakmát és a szakmára készülöket továbbra is naprakész szakirodalommal kell ellátni.

(Csak emlékeztetőül: e folyóirat hasábjain már korábban is szorgalmaztam az ilyen jellegű kiadványok készítését (KF. 1997/4.sz), melyek a gyakorlati továbbképzés szerves részei lehetnek.)

Az ismertetett öt füzethez, a marketingmix klasszikus „4 P szerkezetéhez” hasonlóan stílusosan ajánlhatnánk további „P-k”, illetve füzetek hozzáadását. Mindenesetre a könyvtári menedzsment szakirodalm magyar nyelvű nagy monografikus szakkönyveinek és tankönyveinek megjelenéséig az aránylag gyorsan közzétehető, modulárisan is jól felhasználható szakirodalom, illetve szakirodalmi fordítások kiemelkedő szereppel bírnak, e gyorsan megjelentetett, hiányt pótló munkák szerkesztési vagy formai hiányosságai elenyésző fontos szerepükhöz képest.

A formaiak közül talán csak egyre szeretném felhívni a figyelmet: az *ASLIB* névhasználat ugyan változatlan a szervezet részéről, de a régi rövidítés már új tartalmú feloldást takar, amit talán érdemes

megjegyeznünk „*The Association for Information Management*”.

Itt és most őszintén üdvözölhetjük az első magyarul megjelent, Magyarországnak fontos „ötös” sorozatot. Néhány év távlatában is megállapítható, hogy az 1994-ben rögzített szakmai tanácsok most már időszerűek hazánkban. Különösen az első három füzet gyakorlati kérdései igényelnek olyan folyamatosságot és stabilitást, amire nagyobb figyelmet kellene fordítanunk. Több év távlatából nézve a vázolt trendek, a megközelítési szempontok, valamint az angol fontban közzétett számadatok még hosszabb távon hasznos fogódzót nyújtanak a hazai arányok megteremtésében.

A kalauzok vagy füzetek színvonalas közreadására az OSZK kiadványpolitikájának, és nem utolsósor-

ban Téglási Ágnes szervező munkájának köszönhetően az elmúlt hónapokban került sor.

A füzetek sorozatcímükhöz (Know How) híven, s a bevezetőkből megjelöltek szerint elsősorban a gyakorló könyvtárosok menedzsment technikáit hivatottak elősegíteni-fejleszteni, megalapozva ezzel a teljesen kezdő szintet. Egyúttal az időszerű kérdések megvitatásához ajánlják a könyvtári és információs szolgáltatások témájában oktatóknak is. A felsőfokú könyvtáros- vagy informatikusképzés tudásbázisához egyaránt jól hasznosítható kötelező tananyagként vonult be a füzet sorozat: tudomásom szerint a környező országokhoz képest elsőként, ha nem is teljesen egyedülként.

Bíró Júlia

Egyházi lap írja: Eredményes evangélizáció. - Nem várt hatással járt egy angol prédikátor evangélizáló körútja. Mint egy angol lap írja, a „Ne lopj!” parancsolatról tartott igehirdetési nyomán több angol városban számos eltulajdonított tárgy került vissza tulajdonosához a templomkapu előtt lerakott műanyagzsatyrokban. Főként könyvtári könyvek, de számos ékszer és kisebb-nagyobb pénzüsszegek is. (*Reformátusok lapja*, 1999. márc. 7.)

100 éves a Kongresszusi Könyvtár tárgyszójegyzéke, melynek története művelődéstörténeti tanulságokkal is szolgál. Az 1. kiadásba még 1898-ban szűrték be kézírással az Aeroplanes tárgyszót. Néhány további állomás: Refrigerators (hűtőgépek) 1908, Fascism (fasiszmus) 1928, Radar (1943), Segregation in Education (elkülönítés az oktatásban) 1955, School Integration (iskolaegyesítés) 1972, Acquired Immune Deficiency Syndrome 1983, AIDS 1985, Internet (Computer Network) 1992, Internet Addiction (=Internet-függőség) 1998. Az új AIDS forma már két múlva felváltotta a régit, de azelőtt a cédulakatalógusok korában, rengeteg munkát okozott a tárgyszavak elavult alakjainak fölcserélése a gyakorlatban használatossal; így csak a 70-es években lett az Aeroplanes-ből Airplanes és a Water-closets-ből Toilets. (*LC Information Bulletin*, 1998. aug.)